

EUROOPA KOHTU OTSUS

18. mai 1994*

Tühistamishagi – Määrus – Füüsiline või juriidiline isik –
Hagi vastuvõetavuse tingimused – Vahuveinide kirjeldus – Termini „kreemjas”
kasutamise tingimused

[...]

Kohtuasjas C-309/89,

Codorniu SA, Hispaania õiguse alusel asutatud äriühing, mille registreeritud asukoht on San Sadurni de Noya (Hispaania), esindajad: Enric Picañol, Antonio Creus, Concepción Fernandez ja Mercedes Janssen Barcelona Advokatuurist, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo Arendt et Medernach, 8–10 rue Mathias Hardt,

hageja,

versus

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: õigusnõunik Yves Cretien ja õigustalitusest German-Luis Ramos Ruano, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: Euroopa Investeerimispanka õigusosakonna direktori Bruno Eynardi büroo, 100 boulevard Konrad Adenauer, Kirchberg,

kostja,

keda toetab

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: õigusnõunik José Luis Iglesias Buhigues, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: õigustalituse töötaja Georgios Kremlise büroo aadressil Wagner Centre, Kirchberg,

menetlusse astuja,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

mille esemeks on taotlus nõukogu 19. juuni 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 2045/89 artikli 1 lõike 2 punkti c, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 3309/85, millega kehtestatakse üldised eeskirjad vahuveinide ja gaseeritud vahuveinide kirjeldamiseks ja esitlemiseks (EÜT 1989, L 202, lk 12), kehtetuks tunnistamiseks selles osas, millega lisatakse nõukogu 18. novembri 1985. aasta määruse (EMÜ) nr 3309/85 (EÜT 1985, L 320, lk 9) artikli 6 lõikesse 5a punkt b,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida ja M. Díez de Velasco, kohtunikud C. N. Kakouris, F. Grévisse, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn ja ettekandja J. L. Murray,

kohtujurist: C. O. Lenz,

kohtusekretär: ametnik L. Hewlett,

kuulanud ära suuliseks menetluseks koostatud ettekande,

kuulanud 22. septembri 1992. aasta istungil ära poolte suulised märkused,

kuulanud 27. oktoobri 1992. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1. Euroopa Kohtu kantseleisse 9. oktoobril 1989. aastal saabunud hagiavaldusega taotles Codorniu SA EMÜ asutamislepingu artikli 173 teise lõigu kohaselt nõukogu 19. juuni 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 2045/89 artikli 1 lõike 2 punkti c, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 3309/85, millega kehtestatakse üldised eeskirjad vahuveinide ja gaseeritud vahuveinide kirjeldamiseks ja esitlemiseks (EÜT 1989, L 202, lk 12), kehtetuks tunnistamist selles osas, millega lisatakse nõukogu 18. novembri 1985. aasta määruse (EMÜ) nr 3309/85 (EÜT 1985, L 320, lk 9) artikli 6 lõikesse 5a punkt b.

2. Nõukogu võttis määruse nr 3309/85 vastu nõukogu 5. veebruari 1979. aasta määruse (EMÜ) nr 337/79 veinituru ühise korralduse kohta artikli 54 lõike 1 alusel (EÜT 1979, L 54, lk 1), milles nähakse ette eeskirjade vastuvõtmine toodete kirjeldamise ja esitlemise kohta veinisektoris.

3. Määruses nr 3309/85 kehtestati eraldi vahuveini tuvastamiseks vajalikud kohustuslikud andmed ja vabatahtlikud andmed toote loomupäraste omaduste täpsustamiseks või selle piisavaks eristamiseks turul teistest sama liiki toodetest. Kuigi andmete valik on jäetud üldjuhul asjaosalistele, on kehtestatud vahuveinide turul ausa konkurentsi säilitamiseks erieeskirjad teatavate prestiižikate vabatahtlike andmete kasutamiseks, mis võivad toote väärtust tõsta.

4. Määruse nr 3309/85 artikli 6 lõike 4 esimese lõigu kohaselt, mida on muudetud määruse nr 2045/89 artikli 1 lõike 2 punktiga b, võib väljendeid „traditsioonilisel meetodil pudelis kääritatud”, „traditsiooniline meetod”, „klassikaline meetod” või „klassikaline traditsiooniline meetod” ja nende väljendite tõlkeid kasutada ainult määratletud piirkonnas valmistatud (mpv) kvaliteetvahuveinide kirjeldamiseks, mis vastavad lõike 4 teises lõigus ette nähtud tingimustele. Teise lõigu kohaselt on eelnimetatud väljendeid lubatud veini kohta kasutada vaid sel juhul, kui sellest on valmistatud vahuvein järelkääritamise teel pudelis, kui seda on kuvee settel hoitud ettevõttes, kus toode valmistati, katkematult vähemalt üheksa kuud, arvestades kuvees süsihappegaasi tekitava käärimise algusest, ja kui toode eraldati settelt pursatamismeetodil.

5. Määrus nr 2045/89 täiendab määrust nr 3309/85 põhiliselt seoses kvaliteetvahuveinidega, mida valmistatakse määratletud piirkondades, millele on viidatud nõukogu 16. märtsi 1987. aasta määruses (EMÜ) nr 823/87, milles sätestatakse erinormid määratletud piirkonnas valmistatud kvaliteetveinide suhtes (EÜT 1987, L 84, lk 59).

6. Määruse nr 2045/89 preambuli esimeses põhjenduses märgitakse, et teatavate kvaliteetvahuveinide müügi hõlbustamiseks oli vaja laiendada etiketil kasutatavate terminite valikut, mis näitaksid selgelt, kas veinid on kvaliteetvahuveinid, mis on toodetud traditsioonilisel meetodil kääritamise teel pudelis.

7. Määruse nr 2045/89 kolmanda põhjenduse kohaselt tuleb traditsiooniliste kirjelduste kaitsmiseks, mida kasutati Prantsusmaal ja Luksemburgis teatava päritoluga toodete kohta, lubada kasutada terminit „kreemjas” (*crémant*) ainult teatavate neis kahes riigis toodetud kvaliteetvahuveinide puhul.

8. Määruse nr 2045/89 artikli 1 lõike 2 punkti c (edaspidi „vaidlustatud säte”) lisamise tulemusena määruse nr 3309/85 artiklisse 6 on uue lõike 5a sõnastus järgmine:

– „Mpv kvaliteetvahuveinide puhul, mis vastavad lõike 4 teises lõigus kehtestatud tingimustele:

[...]

b) on terminit „kreemjas” lubatud kasutada ainult Prantsusmaal ja Luksemburgis valmistatud mpv kvaliteetvahuveinide kohta:

– mille suhtes valmistajaliikmesriik on kasutanud seda terminit koos määratletud piirkonna nimega, ja

– mis on valmistatud erieeskirjade kohaselt, mis on nimetatud liikmesriikides nende valmistamiseks kehtestatud.

Kuid viie viinamarjakasvatuseaasta kohta võib prantsusekeelset või tõlgitud terminit „kreemjas” kasutada vahuveini kirjeldamiseks, mida 1. septembril 1989. aastal traditsiooniliselt selliselt kirjeldati.”

9. Artikli 2 kohaselt jõustus määrus nr 2045/89 1. septembril 1989.

10. Codorniu on mpv kvaliteetvahuveine tootev ja turustav Hispaania äriühing. Sellele kuulub Hispaania graafiline kaubamärk (*marca gráfica*) „Gran Cremant de Codorniu”, mida see on kasutanud alates 1924. aastast ühe oma mpv kvaliteetvahuveini tähistamiseks. Codorniu on ühenduse põhiline mpv kvaliteetvahuveinide tootja, mille nimetuses sisaldub termin „kreemjas”. Terminit „Gran Cremant” kasutavad ka teised Hispaanias asutatud tootjad oma mpv kvaliteetvahuveinide tähistamiseks.

11. Codorniu leidis, et vaidlustatud säte on ebaseaduslik, ja esitas kõnealuse hagi.

12. Nõukogu esitas Euroopa Kohtu kodukorra artikli 91 lõike 1 esimese lõigu kohaselt vastuväite, et hagi on vastuvõetamatu. Kohtu 5. detsembri 1990. aasta määrusega liideti selle kohta otsuse vastuvõtmine kodukorra artikli 91 lõike 4 kohaselt põhikohtuasjaga.

13. Euroopa Kohus andis oma 31. jaanuari 1990. aasta määrusega kodukorra artikli 93 lõigete 1 ja 2 kohaselt Euroopa Ühenduste Komisjonile loa astuda menetlusse kostja toetuseks.

Vastuvõetamatus

14. Vastuvõetamatuse suhtes esitatud vastuväite põhjenduseks märgib nõukogu, et ta ei olnud võtnud vaidlustatud sätet vastu teatavate tootjate erilise olukorra põhjal, vaid teatava toote suhtes valitud veiniturustuspõhimõtete alusel. Vaidlustatud sättega lubatakse kasutada terminit „kreemjas” ainult mpv kvaliteetvahuveinide kohta, mis on valmistatud teatavates liikmesriikides teatavates tingimustes. Seega on see meede kohaldatav objektiivselt kindlaksmääratavas olukorras, millel on õiguslikud tagajärjed üldiselt ja abstraktselt vaadeldavatele isikute kategooriatele.

15. Nõukogu väitel puudutab vaidlustatud säte Codorniut ainult mpv kvaliteetvahuveinide tootjana, kes kasutab terminit „kreemjas” nagu iga teinegi tootja samas olukorras. Isegi kui selle sätte vastuvõtmise ajal oli terminit „kreemjas” kasutavate tootjate arvu või nimesid teoreetiliselt võimalik kindlaks määrata, jääb kõnealune meede sisuliselt määruseks, kuna seda kohaldatakse objektiivses õiguslikus või faktilises olukorras, mis on määratletud meetmes seoses selle eesmärgiga.

16. Codorniu väidab, et vaidlustatud säte on tegelikult määruse kattevarjus vastu võetud otsus. Sellel ei ole üldist reguleerimisala, vaid see mõjutab selgesti kindlaksmääratavat tootjate klassi, mida ei saa muuta. Need on tootjad, kes tähistasid 1. septembril 1989 oma vahuveine traditsiooniliselt terminiga „kreemjas”. Selle klassi suhtes vaidlustatud sätel üldine reguleerimisala puudub. Peale selle keelatakse otseselt vaidlustatud sätte tulemusena Codorniul kasutada terminit „Gran Cremant”, millega see kaotab 38% oma käibest. Selle kahju tulemusena eristatakse seda äriühingut asutamislepingu artikli 173 teise lõigu tähenduses kõikidest teistest tootjatest. Codorniu väidab, et Euroopa Kohus on juba tunnistanud sarnastel asjaoludel määruse vastu esitatud füüsilise või juriidilise isiku tühistamishagi vastuvõetavust (vt otsust kohtuasjas C-358/89 *Extramet Industrie v nõukogu* (1991) EKL I-2501).

17. Asutamislepingu artikli 173 teise lõigu kohaselt võib füüsiline või juriidiline isik algatada menetluse määruse kehtetuks tunnistamiseks, kui kõnealuse määruse sätted on tegelikult käsitatavad otsusena, mis teda otseselt ja isiklikult puudutab.

18. Nagu Euroopa Kohus on juba otsustanud, ei sea meetme üldist kohaldatavust ja seega seadusandlikku olemust kahtluse alla asjaolu, et nende isikute arvu ja isegi konkreetseid isikuid, kelle suhtes seda mingil ajal kohaldatakse, on võimalik enam-vähem täpselt kindlaks määrata, tingimusel, et määratakse kindlaks, et seda kohaldatakse nende suhtes kõnealuses meetmes seoses selle eesmärgiga määratletud objektiivse õigusliku või faktilise olukorra tõttu (vt hiljutist otsust kohtuasjas C-298/89 *Gibraltar v nõukogu* (1993) EKL I-3605, 17. punkt).

19. Kuigi on tõsi, et asutamislepingu artikli 173 teises lõigus esitatud kriteeriumite kohaselt on vaidlustatud säte olemuselt ja kohaldamisala poolest õigusliku iseloomuga, sest seda kohaldatakse asjassepuutuvate ettevõtjate suhtes üldiselt, võib see siiski mõnda neist isiklikult puudutada.

20. Füüsilised või juriidilised isikud võivad väita, et vaidlustatud säte puudutab neid isiklikult vaid sel juhul, kui see kahjustab neid teatavate omaduste tõttu, mis on neile iseloomulikud, või teatavate asjaolude tõttu, mis eristavad neid kõikidest teistest isikutest (vt otsust kohtuasjas 25/62 *Plaumann v komisjon* (1963) EKL 95).

21. Codorniu graafiline kaubamärk „Gran Cremant de Codorniu” on registreeritud Hispaanias 1924. aastal ja seda märki on traditsiooniliselt kasutatud nii enne kui ka pärast registreerimist. Andes õiguse kasutada terminit „kreemjas” ainult Prantsusmaa ja Luksemburgi tootjatele, keelatakse vaidlustatud sättega Codorniul tema graafilist kaubamärki kasutada.

22. Järelikult on Codorniu leidnud, et tekkinud olukorras eristab vaidlustatud säte teda kõikidest teistest ettevõtjatest.

23. Seega tuleb nõukogu esitatud vastuväide vastuvõetavuse suhtes tagasi lükata.

Põhiküsimus

24. Codorniu esitab oma tühistamishagi põhjenduseks mitu väidet, mis põhinevad asutamislepingu, eelkõige ühest küljest selle artikli 7 esimese lõigu ja artikli 40 lõike 3 teise lõigu ja teisest küljest artikli 3 lõike f ja artikli 42 esimese lõigu rikkumisel, samuti proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtete rikkumisel, võimu kuritarvitamisel ja oluliste menetlusnormide rikkumisel.

25. Codorniu esimene väide on, et sarnaste toodete erinev kohtlemine peab põhinema objektiivsetel kriteeriumitel. Määruse nr 3309/85 artikli 6 lõikele 4 vastavad mpv kvaliteetvahuveinid ongi sarnased tooted. Järelikult ei saa ainuõigust termini „kreemjas” kasutamiseks, mis on lihtsalt mpv kvaliteetvahuveini valmistamisviisi vabatahtlik tähistus, objektiivsete kriteeriumite põhjal Prantsusmaale ja Luksemburgile anda. Seega on vaidlustatud sätte diskrimineeriv ja vastuolus asutamislepingu artikli 7 esimese lõigu ja artikli 40 teise lõiguga.

26. Kõigepealt tuleb juhtida tähelepanu asjaolule, et ühenduse tootjate või tarbijate mittediskrimineerimise põhimõtte kohaselt, mis on sätestatud EMÜ asutamislepingu artikli 40 lõike 3 teises lõigus ja hõlmab ka kodakondsuse alusel diskrimineerimise keeldu, mis on sätestatud EMÜ asutamislepingu artikli 7 esimeses lõigus, ei tohi võrreldavates olukordades toimida erinevatel viisidel ja erinevates olukordades samal viisil, kui selliselt toimimine ei ole objektiivsete asjaoludega põhjendatud. Järelikult on tootmis- või tarbimistingimuste eristamine lubatud ainult lähtudes objektiivsetest kriteeriumitest, mis tagavad eeliste ja puuduste proportsionaalse jagunemise asjaosaliste vahel, tegemata vahel liikmesriikide territooriumite vahel (vt otsust kohtuasjas 106/83 *Sermide v Casa Conguaglio Zucchero* (1984) EKL 4209, 28. punkt).

27. Vaidlustatud sättes nähakse ette, et terminit „kreemjas” koos määratletud piirkonna nimega on lubatud kasutada ainult Prantsusmaal ja Luksemburgis valmistatud mpv kvaliteetvahuveinide puhul, mis vastavad määruse nr 3309/85 artikli 6 lõike 4 teises lõigus sätestatud tingimustele ja on toodetud vastavuses neis kahes liikmesriigis nende tootmiseks kehtestatud erieeskirjadega.

28. Seega näib, et terminiga „kreemjas” ei viidata eelkõige mitte mpv kvaliteetvahuveinide päritolule, vaid valmistamisviisile, mis on sätestatud määruse nr 3309/85 artikli 6 lõikes 4. Kuna Hispaania graafilise kaubamärgiga „Gran Cremant de Codorniu” müüvad mpv kvaliteetvahuveinid vastavad vaidlustatud sätte tingimustele, toimitakse selle sättega võrreldavates olukordades erinevalt.

29. Seepärast on vaja kindlaks määrata, kas selline toimimisviis oli objektiivselt põhjendatud.

30. Seoses sellega põhjendati termini „kreemjas” kasutamiseks ainuõiguse andmist vajadusega kaitsta kirjeldust, mida on Prantsusmaal ja Luksemburgis traditsiooniliselt kasutatud teatava päritoluga toodete puhul.

31. Teatavasti võeti Prantsusmaal ja Luksemburgis riiklikud meetmed termini „kreemjas” „traditsioonilise kirjeldusena” kasutamise kaitsmiseks esmakordselt vastu 1975. aastal. Codorniu on aga kasutanud traditsiooniliselt oma graafilist kaubamärki, mis sisaldab sõnu „Gran Cremant”, mpv kvaliteetvahuveinide tähistamiseks alates vähemalt 1924. aastast.

32. Neil asjaoludel ei ole ainuõiguse andmine termini „kreemjas” kasutamiseks ainult Prantsusmaal ja Luksemburgis valmistatud mpv kvaliteetvahuveinide puhul traditsioonilise kasutamisega põhjendatud, sest sellega ei võeta arvesse selle märgi traditsioonilist kasutamist Codorniu poolt.

33. Komisjon märgib siiski, et vaidlustatud sätte sõnastusest, mille kohaselt termini „kreemjas” järel tuleb kasutada valmistamispiirkonna määratlust, järeldeb, et termin „kreemjas” ei viita mitte niivõrd mpv kvaliteetvahuveinide valmistamisviisile kui nende päritolule.

34. Seoses sellega tuleb märkida, et vaidlustatud sätte kohaselt tähistatakse terminiga „kreemjas” sisuliselt toote valmistamisviisi, kuna valmistamispiirkonna määratlus näitab ainult mpv kvaliteetvahuveini päritolu. Seega ei ole päritolu kuidagi seotud termini „kreemjas” kasutamisega, millel puudub geograafiline seos.

35. Seega ei ole erinev kohtlemine objektiivselt põhjendatud ja vaidlustatud sätte tuleb kehtetuks tunnistada.

36. Eelnevat arvesse võttes ei näi olevat vajalik vaadelda Codorniu teisi väiteid.

Kohtukulud

37. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna Euroopa Liidu Nõukogu on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud mõista välja Euroopa Liidu Nõukogult. Kodukorra artikli 69 lõike 4 esimese lõigu kohaselt kannab Euroopa Ühenduste Komisjon kui menetlusse astuja ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS

otsustab:

- 1. Tunnistada kehtetuks nõukogu 19. juuni 1989. aasta määruse (EMÜ) nr 2045/89 artikli 1 lõike 2 punkti c, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 3309/85, millega kehtestatakse üldised eeskirjad vahuveinide ja gaseeritud vahuveinide**

kirjeldamiseks ja esitlemiseks (EÜT 1989, L 202, lk 12), selles osas, millega lisatakse nõukogu 18. novembri 1985. aasta määruse (EMÜ) nr 3309/85 (EÜT 1985 L 320, lk 9) artikli 6 lõikesse 5a punkt b.

2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Liidu Nõukogult.

3. Euroopa Ühenduste Komisjon kannab ise oma kohtukulud.

Due Mancini Moitinho de Almeida

Díez de Velasco Kakouris Grévisse

Zuleeg Kapteyn Murray

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 18. mail 1992 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

R. Grass

O. Due